

Bruselj, 24. marec 2021
(OR. en)

7301/21

SOC 154
EMPL 110
ECOFIN 273
EDUC 98

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	ST 6240/1/21 REV 1
Zadeva:	Sklepi Sveta o skupnem poročilu o zaposlovanju za leto 2021 (8. marec)

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta o skupnem poročilu o zaposlovanju za leto 2021, odobrene 8. marca 2021 po pisnem postopku.

Sklepi Sveta o skupnem poročilu o zaposlovanju za leto 2021

1. OB UGOTAVLJANJU, da je pandemija COVID-19 obrnila šestletni pozitivni trend naraščanja zaposlenosti in močno prizadela stanje na trgu dela v EU. To bo po pričakovanjih povečalo revščino, zaostriło neenakosti in ogrozilo socialno kohezijo. Nesorazmerno so prizadeti delavci v nestandardnih oblikah zaposlitve, torej zaposleni za določen čas, pa tudi mladi, osebe z migrantskim ozadjem, delavci v gostinstvu in turizmu ter v kulturnih, razvedrilnih in nekaterih poklicnih dejavnostih.
2. OB ZADOVOLJSTVU zaradi hitrega in odločnega odziva na ravni držav članic in EU, zlasti sprostitev znatne finančne podpore za sheme skrajšanega delovnega časa in drugih ukrepov za ohranitev delovnih mest in omejitev izgube dohodka. OB OPOZARJANJU na prispevek evropskega instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE). OB POZDRAVLJANJU dejavnega sodelovanja socialnih partnerjev v tem okviru in prizadevanj organizacij civilne družbe za podporo najbolj ranljivim.
3. OB OPOZARJANJU na sklepe Sveta o zaposlitvenih in socialnih vidikih v letni strategiji za trajnostno rast za leto 2021 ter zlasti na to, da je evropski semester še vedno učinkovito usklajevalno orodje za zagotavljanje skladnosti reformnih programov držav članic in da bi moral evropski steber socialnih pravic še naprej služiti kot kompas za spodbujanje navzgor usmerjene konvergenice, naravnane k boljšim delovnim in življenjskim razmeram v Evropi, ter usmerjati usklajevanje zaposlovalnih in socialnih politik na ravni EU ob ustreznem upoštevanju zadevnih pristojnosti.
4. OB POUDARJANJU, da bo mehanizem za okrevanje in odpornost zagotovil obsežno finančno podporo za reforme in naložbe, katerih namen je podpreti ustvarjanje delovnih mest ter povečati odpornost gospodarstev, družb in zdravstvenih sistemov EU ter izboljšati njihovo pripravljenost na dvojni zeleni in digitalni prehod, s tem pa spodbuditi naložbe v ljudi in pospešiti gospodarsko in socialno okrevanje.

5. OB POUDARJANJU, da lahko skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2021, s katerim se je spremljalo izvajanje smernic za zaposlovanje in v katerem so bili predstavljeni rezultati pregleda socialnih kazalnikov, ki se uporablja v okviru evropskega stebra socialnih pravic, državam članicam pomaga pri opredelitvi prednostnih področij za reforme in naložbe, tudi zaradi pridobivanja podpore iz sredstev EU, med drugim iz novega mehanizma za okrevanje in odpornost.
6. OB UGOTAVLJANJU, da se je stopnja brezposelnosti po izbruhu pandemije zaradi hitrega sprejetja shem skrajšanega delovnega časa in drugih ukrepov za ohranjanje delovnih mest skupaj z znižanjem stopenj delovne aktivnosti zvišala le v omejenem obsegu. OB POUDARJANJU, da bi morale sheme skrajšanega delovnega časa in podobni ukrepi ostati v veljavi, dokler bodo potrebni. OB OPOZARJANJU, da bi morala politika, takoj ko bodo razmere to dopuščale, podpreti prerazporeditev delovne sile (npr. s shemami izpopolnjevanja/preusposabljanja in dobro zasnovanimi spodbudami za zaposlovanje), zlasti v zeleno in digitalno gospodarstvo, ter hkrati zaščititi delavce med prehodi. OB UGOTAVLJANJU, da so ustrezna nadomestila za brezposelnost, če so dodeljena za razumno obdobje in dostopna vsem brezposelnim, tudi tistim, ki so bili prej zaposleni na podlagi nestandardnih pogodb, ključni za podpiranje iskalcev zaposlitve med prehodi.
7. OB POUDARJANJU, da so učinkovite aktivne politike trga dela nujne za podpiranje pravičnega in vključujočega okrevanja. OB OPOZARJANJU na pomen reform in naložb na področju aktivnih politik trga dela ter javnih služb za zaposlovanje, da se zagotovi učinkovita individualizirana pomoč iskalcem zaposlitve, tudi z digitalnimi rešitvami in povezovanjem te podpore s socialnimi in zdravstvenimi storitvami.
8. OB UGOTAVLJANJU, da je pandemija COVID-19 nesorazmerno prizadela ranljive skupine, tudi zaradi zaostajanja pri digitalni usposobljenosti. OB POUDARJANJU, da bi bilo mogoče s ciljno usmerjenimi politikami trga dela, dejavnim vključevanjem ter ukrepi za izobraževanje in usposabljanje zaščititi najranljivejše skupine in izboljšati njihov položaj.

9. OB OPOZARJANJU na strmo povečanje brezposelnosti mladih in števila mladih, ki niso niti zaposleni niti se ne izobražujejo ali usposablajo, kar bo verjetno imelo trajne posledice na njihove možnosti na trgu dela. OB POUDARJANJU, da bi bilo treba zato pospešiti reforme in naložbe v javne službe za zaposlovanje in aktivne politike trga dela ter sisteme izobraževanja in usposabljanja, saj sta potrebna celosten politični odziv za mlade in krepitev njihovih znanj in spretnosti, tudi s podpiranjem kakovostnih vajeništev in pripravništev. OB UPOŠTEVANJU, da je mogoče z izvajanjem priporočila Sveta „Most do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade“ napraviti pomemben korak k okrepitvi celovite zaposlitvene podpore za mlade.
10. OB UGOTAVLJANJU, da si je treba še bolj prizadevati za odpravo razlik med spoloma pri zaposlovanju in plačah, saj je kriza zaradi COVID-19 še povečala tveganja za ženske v slabše plačanih sektorjih in poklicih. OB POUDARJANJU, da bi bilo mogoče v zvezi s tem udeležbo žensk na trgu dela okrepiti z reformami in naložbami, zlasti na področjih vzgoje in izobraževanja v zgodnjem otroštvu, storitev dolgotrajne oskrbe, politik za usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja ter za preglednost plačil, pa tudi s prilagoditvijo davčnih sistemov in sistemov socialnih prejemkov v smeri odpravljanja dejavnikov, ki ženske odvrčajo od udeležbe na trgu dela.
11. OB POUDARJANJU, da je za zmanjšanje segmentacije trga dela, spodbujanje poštenih delovnih pogojev in odpravljanje revščine zaposlenih nujno treba preprečevati delovna razmerja, ki vodijo do prekarnih delovnih pogojev, in zagotavljati prave spodbude za zaposlovanje na podlagi pogodb za nedoločen čas, ob tem pa se zavzemati za ustrezne minimalne plače in dostop do socialne zaščite. OB OPOZARJANJU na pomen naložb v varno in dobro prilagojeno delovno okolje ter prožne ureditve dela, ki podpirajo delavce in odvrčajo od neprijavljenega dela, zlasti v obdobju krize.

12. OB UGOTAVLJANJU, da so posvetovanja s socialnimi partnerji pri odzivanju na krizo ostala intenzivna v tistih državah članicah, ki so že imele dobro razvite strukture socialnega dialoga, medtem ko je v drugih državah članicah kriza še bolj omejila vključevanje socialnih partnerjev, ki je bilo okrnjeno že pred izrednimi zdravstvenimi razmerami. OB POUDARJANJU, da lahko socialni dialog ter sodelovanje socialnih partnerjev in drugih ustreznih deležnikov, zlasti organizacij civilne družbe, pri oblikovanju in izvajanju nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost bistveno prispevata k učinkovitemu političnemu odzivu in gospodarskemu okrevanju.
13. OB UGOTAVLJANJU, da so nizka udeležba otrok in mladih iz prikrajšanih socialno-ekonomskih skupin v izobraževanju in usposabljanju ter njihovi slabši rezultati izobraževanja še vedno velik izziv ter lahko dolgoročno vplivajo na njihovo udeležbo v družbi, vključevanje na trg dela in poklicne možnosti. OB UGOTAVLJANJU, da je učenje na daljavo, uvedeno med omejitvami gibanja, še zaostriло to prikrajšanost. OB OPOZARJANJU, da je pomanjkanje usposobljenega osebja glavna ovira za naložbe podjetij in da so odrasli z nižjimi kvalifikacijami precej manj udeleženi v učenju, čeprav ga najbolj potrebujejo. OB UGOTAVLJANJU, da še vedno primanjkuje naprednih digitalnih znanj in spretnosti, zlasti med ženskami. OB POUDARJANJU, da sta izpopolnjevanje in preusposabljanje, zlasti na področju digitalnih in zelenih znanj in spretnosti, tudi za učitelje in vodje usposabljanj, skupaj z reformami in naložbami za izboljšanje dostopa do izobraževanja in usposabljanja ter zmanjšanje neenakosti v izobraževanju predpogoja za podpiranje digitalnega in zelenega prehoda ter spodbujanje vključujoče in trajnostne rasti.
14. OB UGOTAVLJANJU, da se je zniževanje stopenj revščine in socialne izključenosti nadaljevalo tudi v letu 2019, čeprav počasneje kot v preteklih letih. OB PRIZNAVANJU, da bosta kriza zaradi COVID-19 ter z njo povezano povečanje brezposelnosti in neaktivnosti verjetno negativno vplivala na zmanjševanje stopnje revščine in socialne izključenosti.

15. OB OPOZARJANJU, da so zaščita minimalnega dohodka ter storitve za aktivacijo in podporne storitve ključni pogoji za zmanjšanje tveganja revščine in socialne izključenosti med sedanjo krizo, saj tako v tem trenutku kot tudi v prihodnje podpirajo najbolj prikrajšane v družbi. OB POUDARJANJU, da je treba v skladu s sklepi Sveta o okrepitvi zaščite minimalnega dohodka v boju proti revščini in socialni izključenosti ob pandemiji COVID-19 in po njej odpraviti obstoječe vrzeli glede dostopnosti, ustreznosti in zagotavljanja podpornih storitev.
16. OB OPOZARJANJU, da je dohodkovna neenakost še vedno velik izziv po vsej EU. OB UGOTAVLJANJU, da se je dohodkovna neenakost v zadnjih letih bolj povečala v spodnjem delu porazdelitve dohodka kot v zgornjem delu. OB POUDARJANJU, da se bo zaradi krize neenakost v vseh svojih oblikah kljub sprejetim ukrepom verjetno še poslabšala. OB OPOZARJANJU, da so za spopadanje z dohodkovno neenakostjo potrebne reforme na različnih področjih politike, vključno z načrtovanjem sistemov davkov in socialnih prejemkov, mehanizmi določanja plač, vključevanjem v izobraževanje in usposabljanje (od zgodnjega otroštva) ter dostopom do cenovno dostopnih in kakovostnih storitev za vse. OB OPOZARJANJU, da bi morala reforme politike spremljati večja usmerjenost v oceno distribucijskih učinkov politik, med drugim v zvezi s politikami, ki podpirajo zeleni in digitalni prehod.
17. OB PODARJANJU, da bo kriza po pričakovanjih nesorazmerno prizadela nekatere ranljive skupine, zlasti otroke, invalide, starejše osebe in osebe z migrantskim ozadjem. OB OPOZARJANJU na trdovratno visoko stopnjo revščine otrok ali socialne izključenosti v EU. OB POUDARJANJU, da so vzgoja in varstvo predšolskih otrok, nastanitve in zdravstveno varstvo ključni dejavniki pri preprečevanju in odpravljanju revščine ter spodbujanju blaginje otrok. OB OPOZARJANJU na potrebo po vključujočem izobraževanju, dostopu do zdravstvenega varstva in vključujočih politikah trga dela, ki so ustrezno prilagojene potrebam invalidov. OB POUDARJANJU, da je za vključevanje oseb z migrantskim ozadjem in beguncev potreben celosten pristop, ki bo usposabljanje ter izboljševanje znanj in spretnosti navezal na zaposlitvene možnosti in dostop do storitev, zlasti socialne podpore, zdravstvenega varstva in nastanitve.

18. OB PRIZNAVANJU hudih posledic krize za brezdomce in tiste, ki so izključeni s stanovanjskega trga. OB OPOZARJANJU, da bi bilo treba celostne pristope, ki združujejo preprečevanje, hitro in trajno reševanje stanovanjskih vprašanj ali stanovanjsko podporo ter zagotavljanje podpornih storitev, povezati z naložbami v stanovanjske stavbe in socialna stanovanja, da bi ustrezno reševali problem brezdomstva in izključenosti s stanovanjskega trga.
19. OB PRIZNAVANJU izzivov, ki jih prinaša sedanja kriza za sisteme socialne zaščite, zlasti glede njihove zmožnosti zagotavljanja ustreznih dohodkov in dostopa do cenovno dostopnih in kakovostnih storitev za vse, ki jih potrebujejo. OB POUDARJANJU, da bi bilo treba v skladu s priporočilom Sveta o dostopu do socialne zaščite dodatno izboljšati socialno zaščito samozaposlenih oseb in nestandardnih delavcev.
20. OB UGOTAVLJANJU, da je pandemija COVID-19 jasno pokazala, da je treba okrepiti sisteme zdravstvenega varstva, izboljšati njihovo učinkovitost in odpornost ter zagotoviti dostop do ustreznega zdravstvenega varstva. OB UGOTAVLJANJU, da je potrebnih več naložb v dobro usposobljeno delovno silo, v izboljšanje usklajevanja med bolnišnično oskrbo, ambulantno oskrbo in primarnim zdravstvenim varstvom, pa tudi v promocijo zdravja in preprečevanje bolezni, da bi bili sistemi zdravstvenega varstva bolj odporni v izrednih zdravstvenih razmerah in da bi se zmanjšala neenakost v rezultatih na področju zdravja.
21. OB PRIZNAVANJU, da se je ob pandemiji COVID-19 pokazalo tudi, da je treba povečati odpornost sistemov dolgotrajne oskrbe. OB UGOTAVLJANJU, da bi moral biti dostop do ustrezne, cenovno dostopne in kakovostne dolgotrajne oskrbe – zlasti oskrbe na domu in storitev v skupnosti, skupaj s podporo neformalnim oskrbovalcem in preventivnimi ukrepi za zmanjšanje potrebe po dolgotrajni oskrbi – prednostna naloga, saj se prebivalstvo v Evropi stara, da je treba povečati udeležbo žensk na trgu dela in odpravljati pomanjkljivosti pri zagotavljanju oskrbe, ki jih je razkrila kriza.

22. OB UGOTAVLJANJU, da je treba glede na demografske spremembe nadaljevati pokojninske reforme, katerih cilj je izboljšati ustreznost, vzdržnost in vključujočo naravo pokojninskih sistemov. OB OPOZARJANJU, da bi bilo treba te pokojninske reforme podpreti s strategijami aktivnega staranja in drugimi ukrepi, ki spodbujajo daljše delovno življenje, ter politikami za zmanjšanje razlik v pokojninah med spoloma in za delavce v nestandardnih oblikah zaposlitve,

SVET EVROPSKE UNIJE

23. POZIVA države članice, naj – v skladu s svojimi pristojnostmi in ob upoštevanju nacionalnih okoliščin, pa tudi vloge in avtonomije socialnih partnerjev – sprejmejo ukrepe za reševanje izzivov na področju zaposlovanja, znanj in spretnosti ter socialne politike, ki so opredeljeni v skupnem poročilu o zaposlovanju za leto 2021, tudi z vidika morebitne podpore iz sredstev EU, vključno z novim mehanizmom za okrevanje in odpornost ter sredstvi kohezijske politike.
24. POZIVA države članice, naj na podlagi ugotovitev, pridobljenih z dogovorjenimi orodji za spremljanje, kot so pregled socialnih kazalnikov, prikaz uspešnosti zaposlovanja in prikaz uspešnosti socialne zaščite, pa tudi primerjalni okviri, usmerjajo svoje reforme in naložbe ter nadaljujejo prizadevanja za navzgor usmerjeno konvergenco.
25. POZIVA Komisijo, naj zagotovi, da bodo zaposlitvena in socialna vprašanja ustrezno upoštevana pri ocenjevanju politik EU in držav članic, zlasti v okviru prilagojenega evropskega semestra 2021 ter nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost.
26. POZIVA Komisijo, naj v okviru svojega prihodnjega akcijskega načrta o evropskem stebru socialnih pravic sodeluje z Odborom za zaposlovanje (EMCO) in Odborom za socialno zaščito (SPC), med drugim z namenom skupnega oblikovanja krovnih ciljev EU in posodobitve orodij za spremljanje, zlasti pregleda socialnih kazalnikov, da bi oblikovala ambiciozen strateški okvir zaposlovalnih in socialnih politik za naslednje desetletje.